

**DYNAMIKA ROZWOJU FERM I CHLEWNI W POLSCE.
STATYSTYKI ORAZ KLUCZOWE ZAGADNIENIA
PRAWNE W KONTEKŚCIE MIĘDZYNARODOWYM.**

POSEŁ MAREK OPIOŁA, 2018

PUNKT WYJŚCIA ANALIZY

ZDEFINIOWANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ ZNACZĄCO ODDZIAŁUJĄCYCH NA ŚRODOWISKO

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

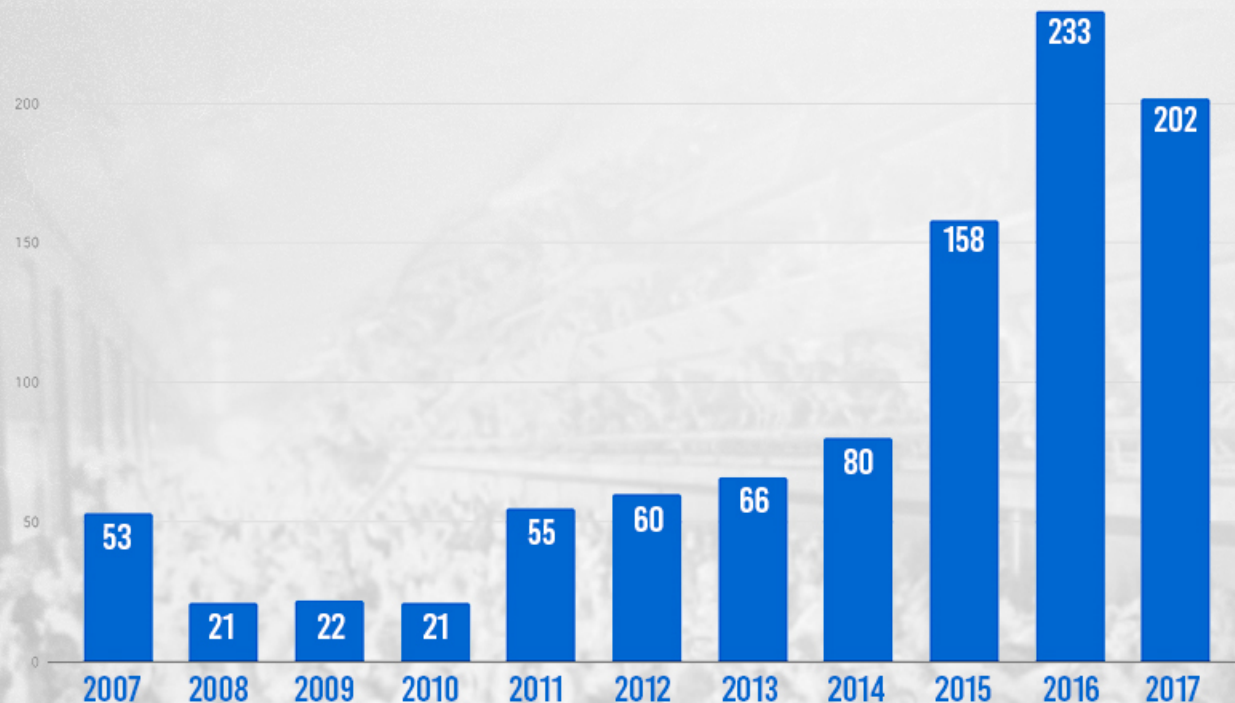
Wśród przedsięwzięć mogących **zawsze** znacząco oddziaływać na środowisko rozporządzenie wymienia m.in.: chów i hodowlę zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 210 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP).

Wśród przedsięwzięć mogących **potencjalnie** znacząco oddziaływać na środowisko, m.in.: chów i hodowlę zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 60 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP).

Zwierzęta gospodarskie

- Bydło
- Drób
- Świnie
- Owce
- Kozy
- Zwierzęta futerkowe (np. norki)

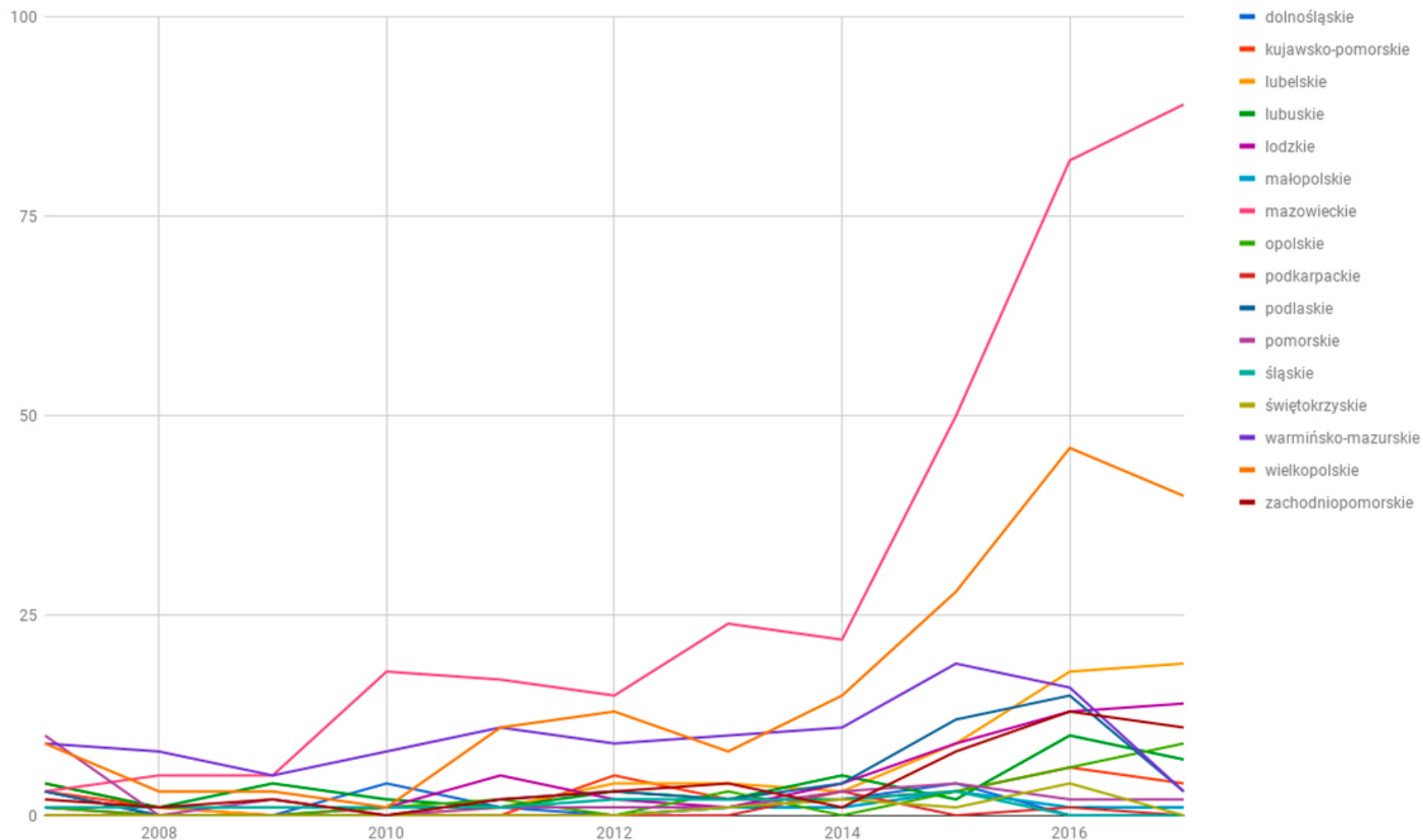
DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT POZWOLENIA NA BUDOWĘ INSTALACJI POWYŻEJ 210 DJP

ŁĄCZNIE WYDANO
986 POZWOLEŃ
NA BUDOWĘ

▲ WZROST O 281%

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT POZWOLENIA NA BUDOWĘ INSTALACJI POW. 210 DJP. WOJEWÓDZTWA

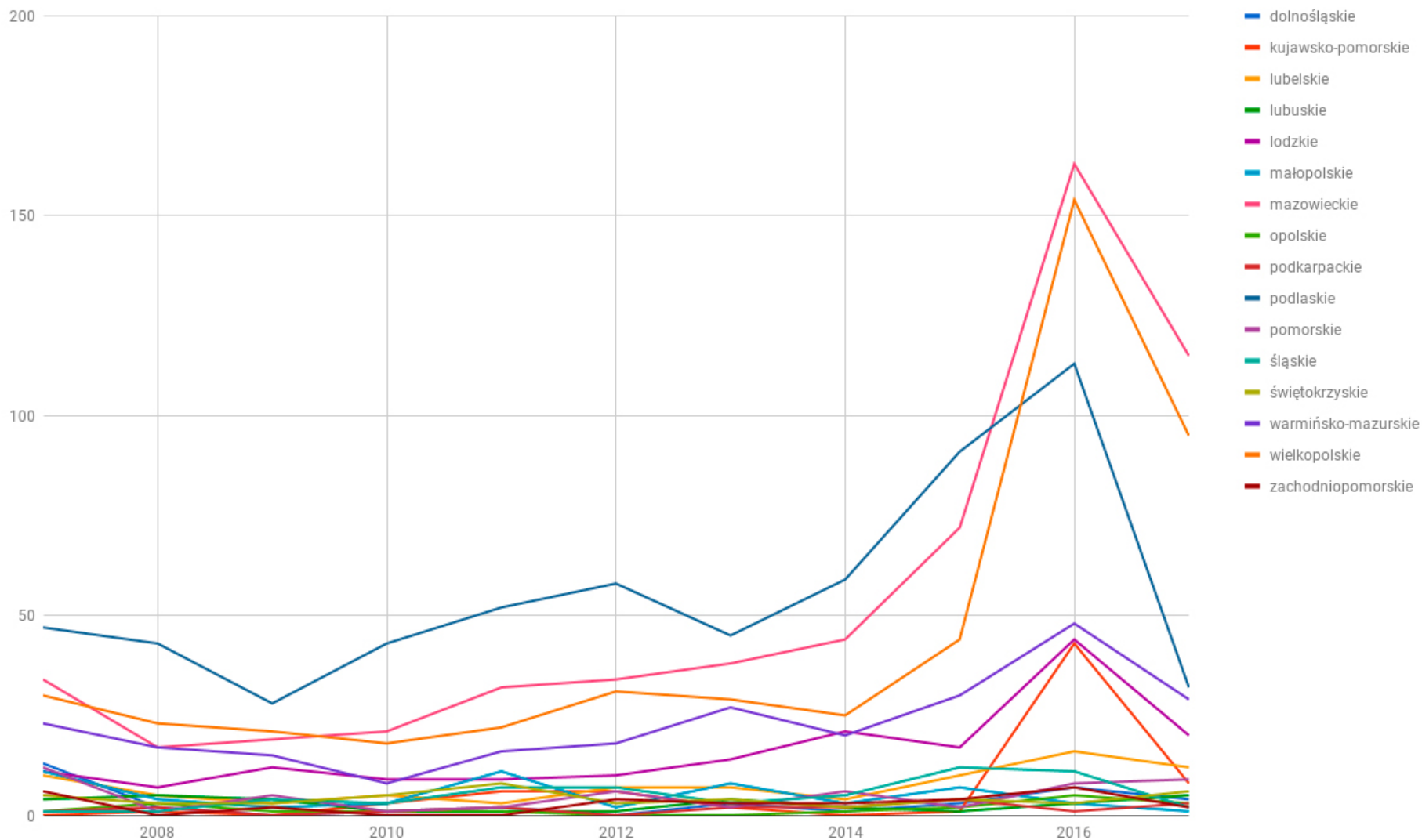

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT POZWOLENIA NA BUDOWĘ INSTALACJI 60–210 DJP

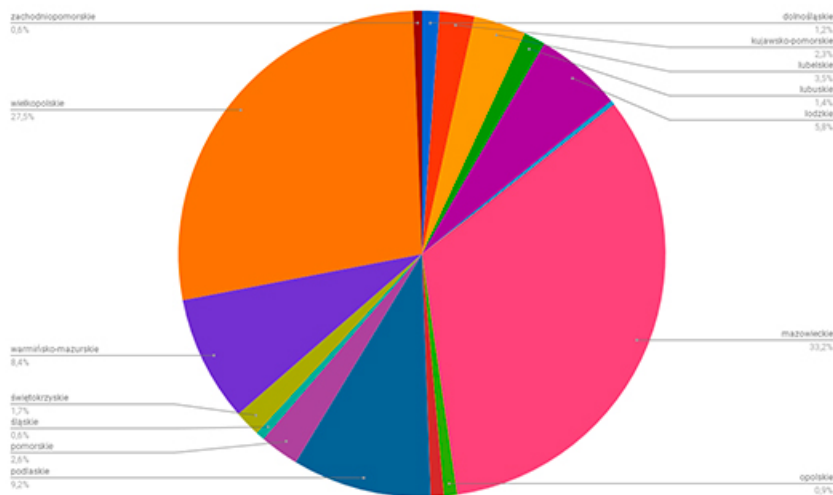
▲ WZROST O 65%

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT POZWOLENIA NA BUDOWĘ INSTALACJI 60-210 DJP. WOJEWÓDZTWA

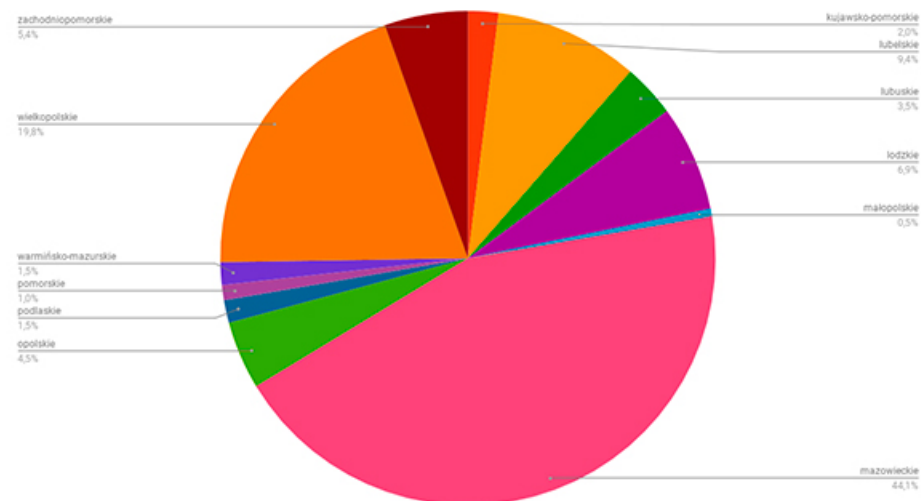
DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT POZWOLENIA NA BUDOWĘ 2017. WOJEWÓDZTWA

60-210 DJP

mazowieckie 33,2%
 wielkopolskie 27,5%
 podlaskie 9,2%
 warmińsko-mazurskie 8,4%
 kujawsko-pomorskie 6,9%
 łódzkie 5,8%
 lubelskie 3,5%

POWYŻEJ 210 DJP

mazowieckie 44,1%
 wielkopolskie 19,8%
 lubelskie 9,4%
 łódzkie 6,9%
 zachodniopomorskie 5,4%
 lubuskie 3,5%
 kujawsko-pomorskie 2%

PUNKT WYJŚCIA ANALIZY

WYMÓG POSIADANIA POZWOLENIA ZINTEGROWANEGO

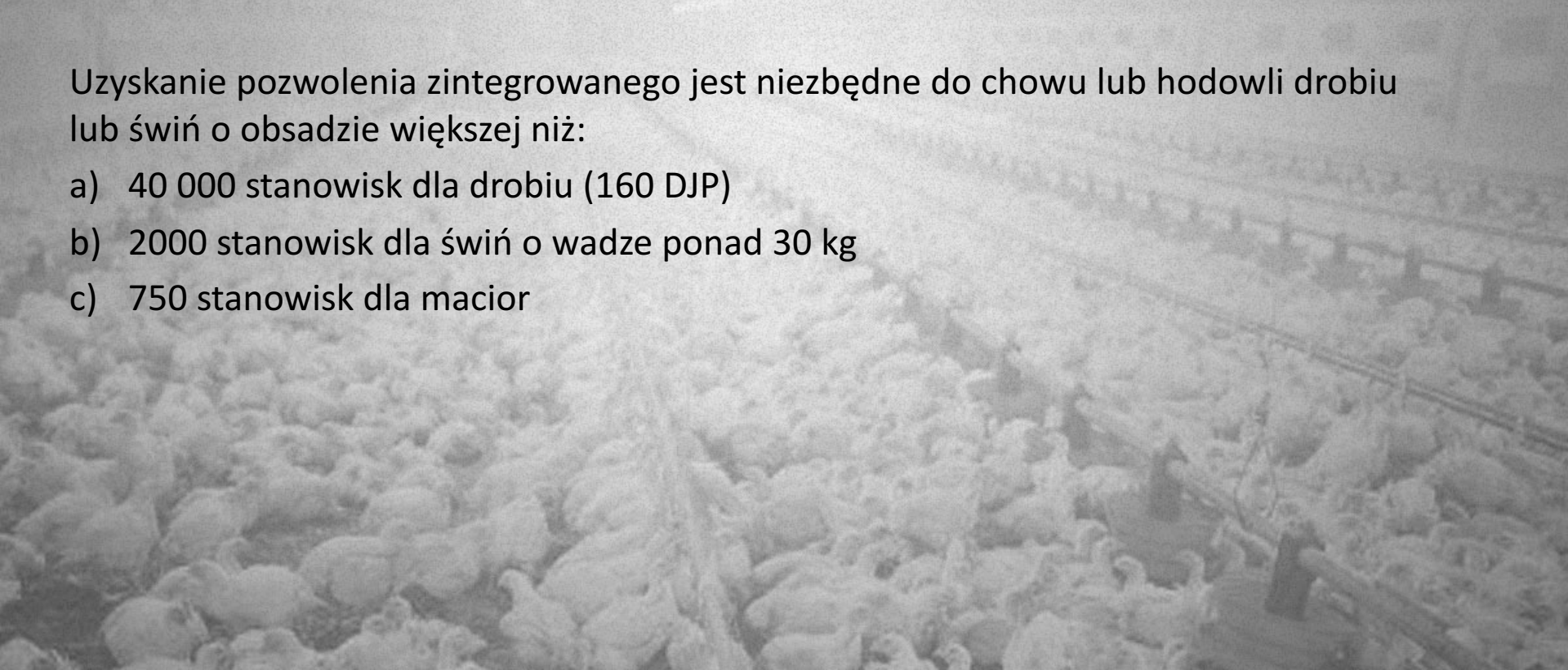
ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA

z dnia 27 sierpnia 2014 r.

w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości

Uzyskanie pozwolenia zintegrowanego jest niezbędne do chowu lub hodowli drobiu lub świń o obsadzie większej niż:

- a) 40 000 stanowisk dla drobiu (160 DJP)
- b) 2000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg
- c) 750 stanowisk dla macior

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT OBOWIĄZUJĄCE POZWOLENIA ZINTEGROWANE

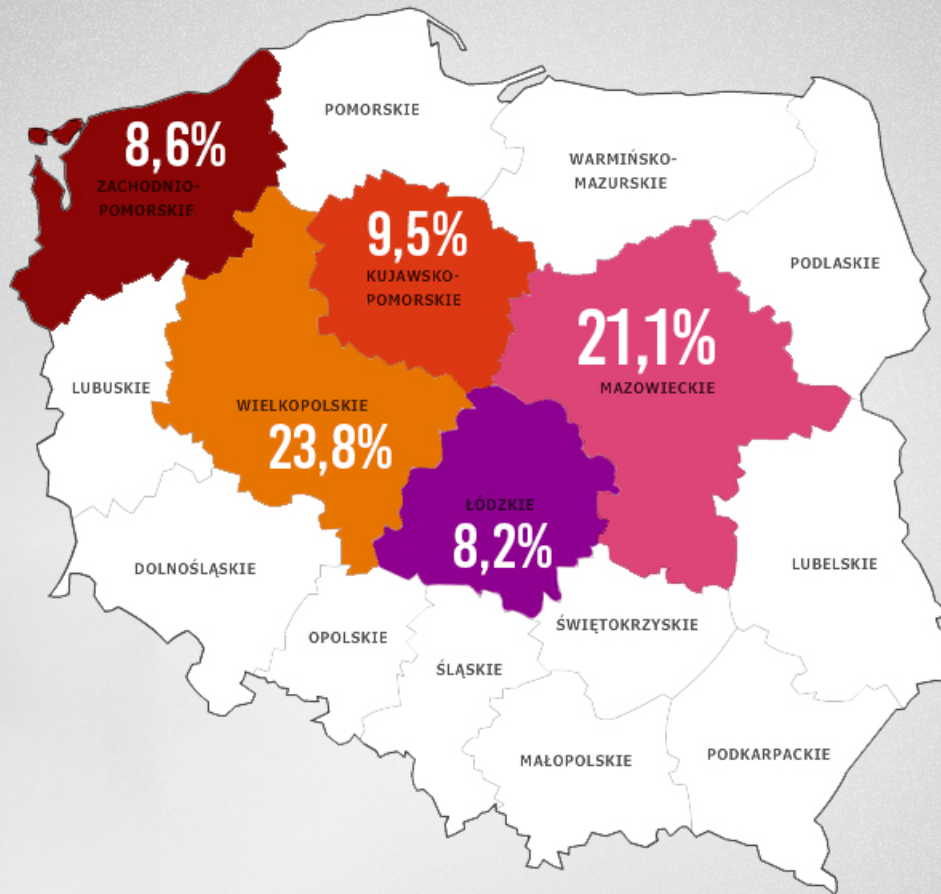

**W 2017 ROKU
OBOWIĄZYWAŁO
1103 POZWOLEŃ
ZINTEGROWANYCH**

OD 2010 ROKU POZWOLENIA
NA INSTALACJE 60-210 DJP
STANOWIĄ 14% WSZYSTKICH
WYDANYCH POZWOLEŃ

▲ WZROST O 178%

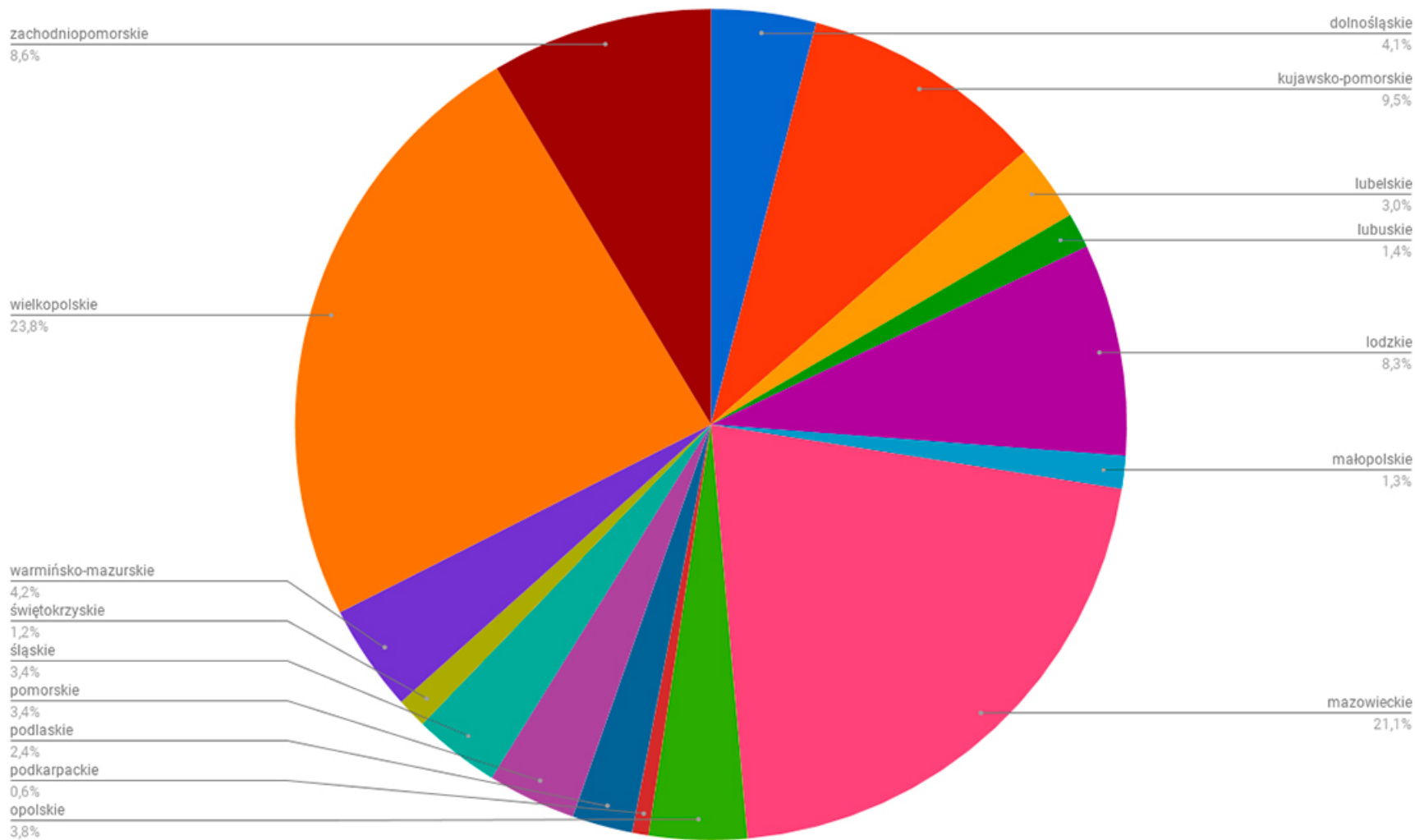
ROZWÓJ NIEZRÓWNOWAŻONY? POLSKA | 1103 POZWOLEŃ W 2017 R.

KONCENTRACJA **71,35 %** INSTALACJI
CHOWU I HODOWLI ZWIERZĘCEJ W **5 WOJEWÓDZTWACH**

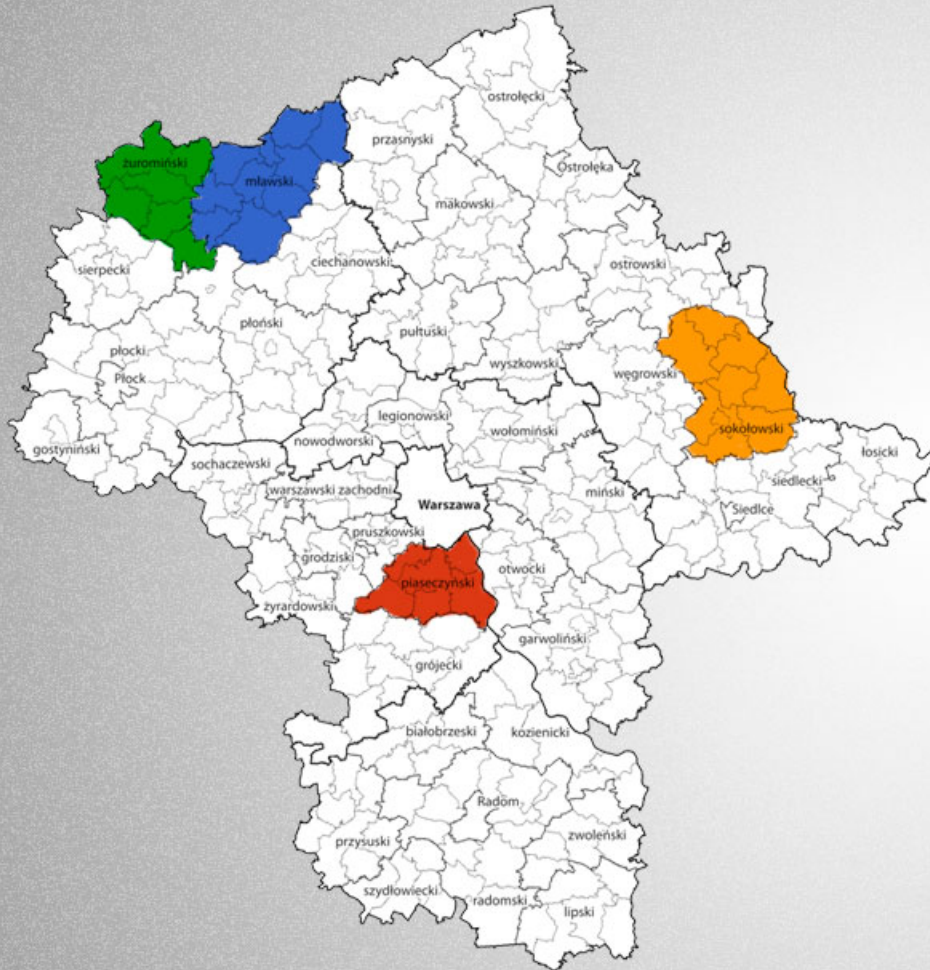
ROZWÓJ NIEZRÓWNOWAŻONY?

POLSKA | 1103 POZWOLEŃ W 2017 R.

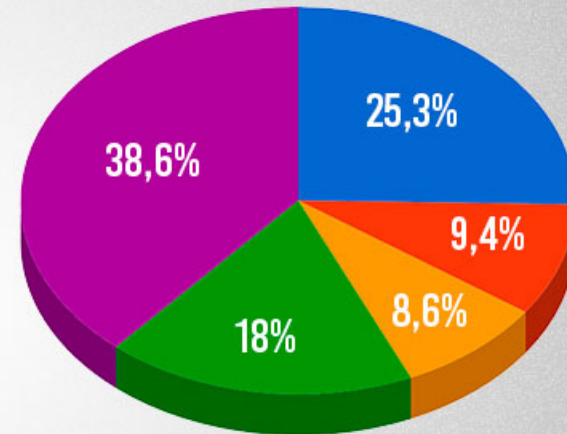

ROZWÓJ NIEZRÓWNOWAŻONY

MAZOWSZE | 233 POZWOLENIA

OBOWIĄZUJĄCE W 2017 ROKU POZWOLENIA ZINTEGROWANE
NA CHÓW I HODOWLĘ W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH

- POWIAT MŁAWSKI | 59 POZWOLEŃ
- POWIAT PIASECZYŃSKI | 22 POZWOLEŃ
- POWIAT SOKOŁOWSKI | 20 POZWOLEŃ
- POWIAT ŻUROMIŃSKI | 42 POZWOLEŃ
- POZOSTAŁE POWIATY | 90 POZWOLEŃ

**POWIAT ŻUROMIŃSKI
BLISKO 700 KURNIKÓW**

20 000 000 KURCZĄT

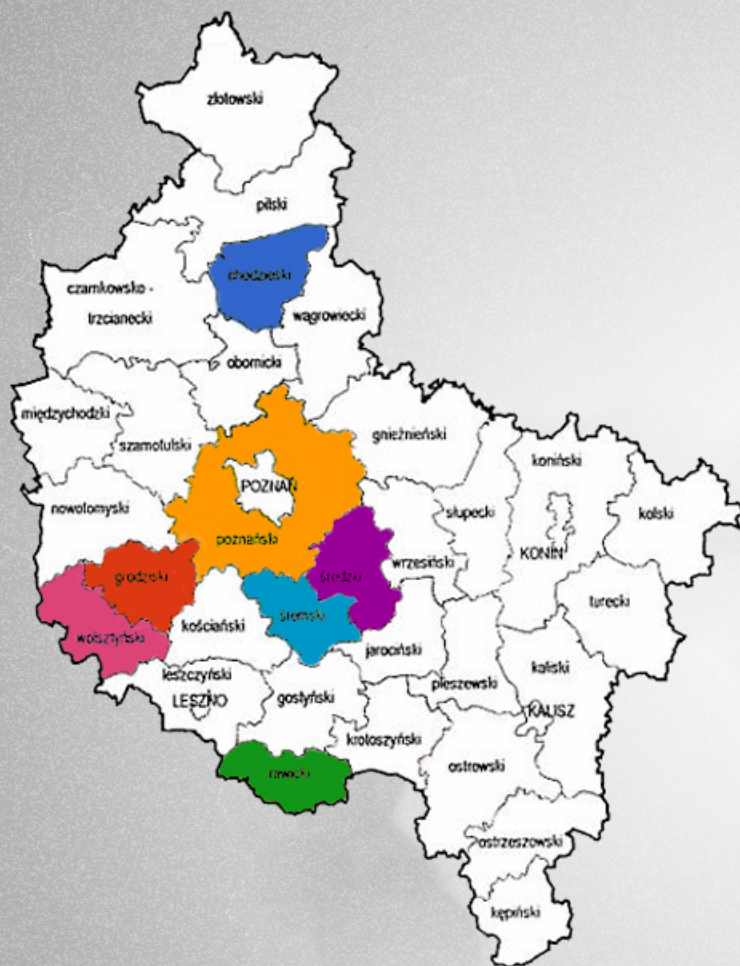
W pow. żuromińskim duża liczba starych kurników i innych budynków inwentarskich adaptowana jest do **chovu trzody chlewnej**. Pomimo dużej obsady nie można tych instalacji zakwalifikować jako wymagających pozwolenia zintegrowanego (IPPC).

Skumulowane oddziaływanie takich instalacji, pomimo braku obowiązku posiadania pozwolenia zintegrowanego jest takie same lub większe niż instalacji wymagających pozwoleń zintegrowanych.

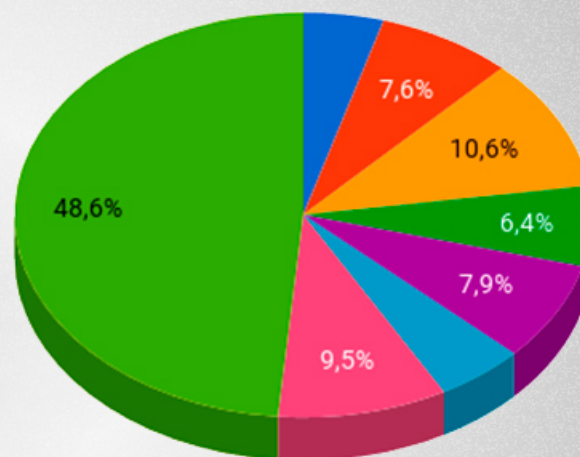
Na podstawie wyników kontroli szacuje się, że ocena sąsiednich instalacji według kryterium powiązania technologicznego, z pominięciem kryterium tytułu prawnego do instalacji, powoduje wzrost liczby instalacji wymagających pozwoleń zintegrowanych o około 30 – 50, tj. **o 21 - 35% w stosunku do stanu obecnego**. [WIOŚ Warszawa]

ROZWÓJ NIEZRÓWNOWAŻONY

WIELKOPOLSKIE | 263 POZWOLENIA

OBOWIĄZUJĄCE W 2017 ROKU POZWOLENIA ZINTEGROWANE
NA CHÓW I HODOWLĘ W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH

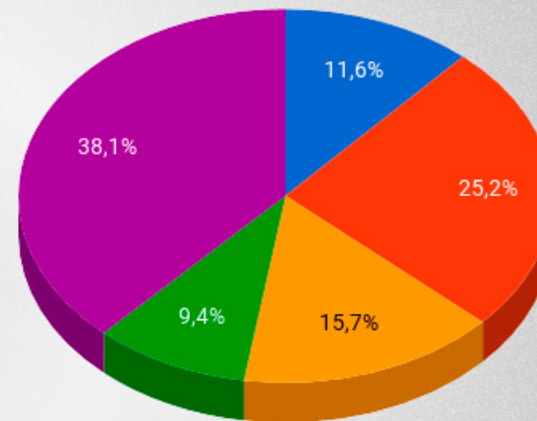

- POWIAT CHODZIEŃSKI | 12 POZWOLEŃ
- POWIAT GRODZISKI | 20 POZWOLEŃ
- POWIAT POZNAŃSKI | 28 POZWOLEŃ
- POWIAT RAWICKI | 17 POZWOLEŃ
- POWIAT ŚREDZKI | 21 POZWOLEŃ
- POWIAT ŚREMSKI | 13 POZWOLEŃ
- POWIAT WOLSZTYŃSKI | 25 POZWOLEŃ
- POZOSTAŁE 24 POWIATY | 112 POZWOLEŃ

ROZWÓJ NIEZRÓWNOWAŻONY? ZACHODNIOPOMORSKIE | 95 POZWOLEŃ

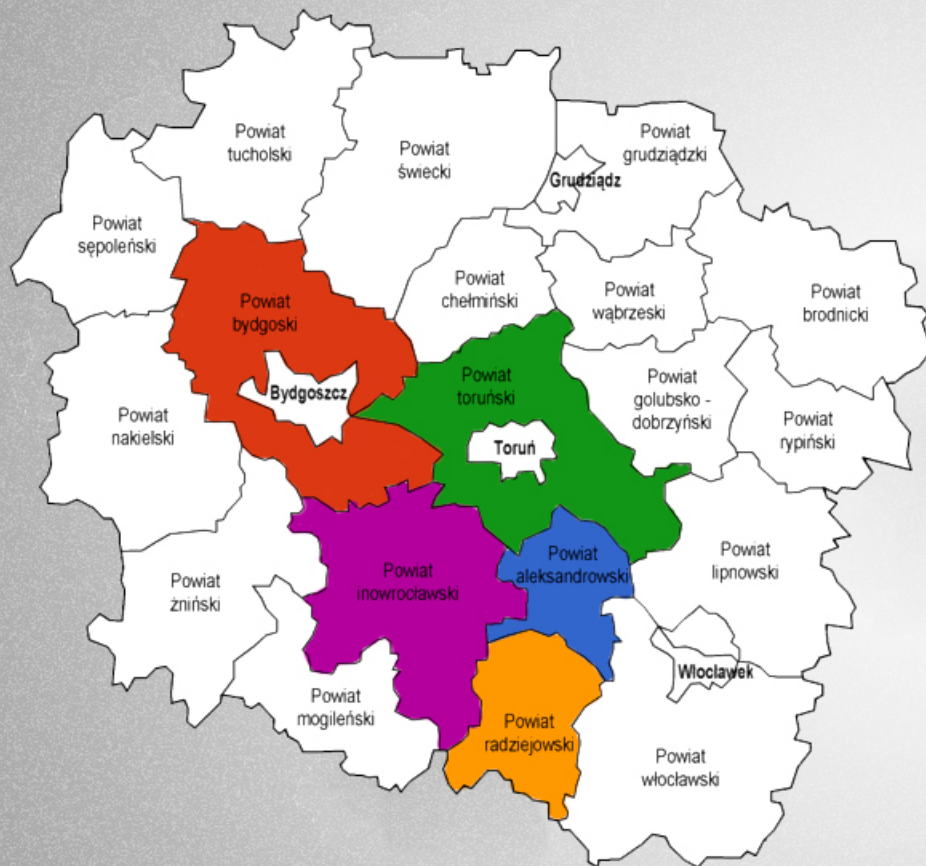
OBOWIĄZUJĄCE W 2017 ROKU POZWOLENIA ZINTEGROWANE
NA CHÓW I HODOWLĘ W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH

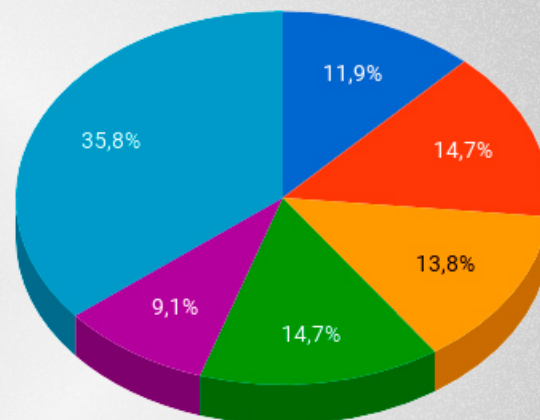
- POWIAT CHOSZCZEŃSKI | 11 POZWOLEŃ
- POWIAT GOLENIOWSKI | 24 POZWOLENIA
- POWIAT STARGARDZKI | 15 POZWOLEŃ
- POWIAT KAMIEŃSKI | 9 POZWOLEŃ
- POZOSTAŁE 14 POWIATÓW | 36 POZWOLEŃ

ROZWÓJ NIEZRÓWNOWAŻONY

KUJAWSKO-POMORSKIE | 109 POZWOLEŃ

OBOWIĄZUJĄCE W 2017 ROKU POZWOLENIA ZINTEGROWANE NA CHÓW I HODOWLĘ W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH

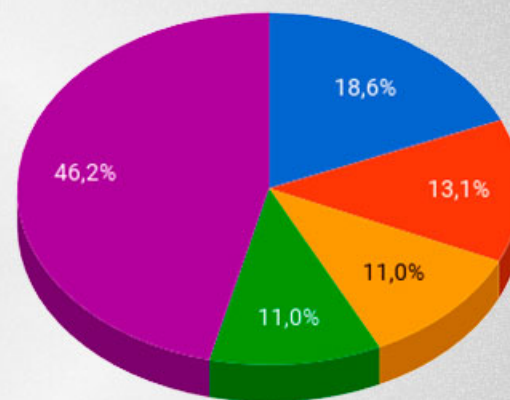
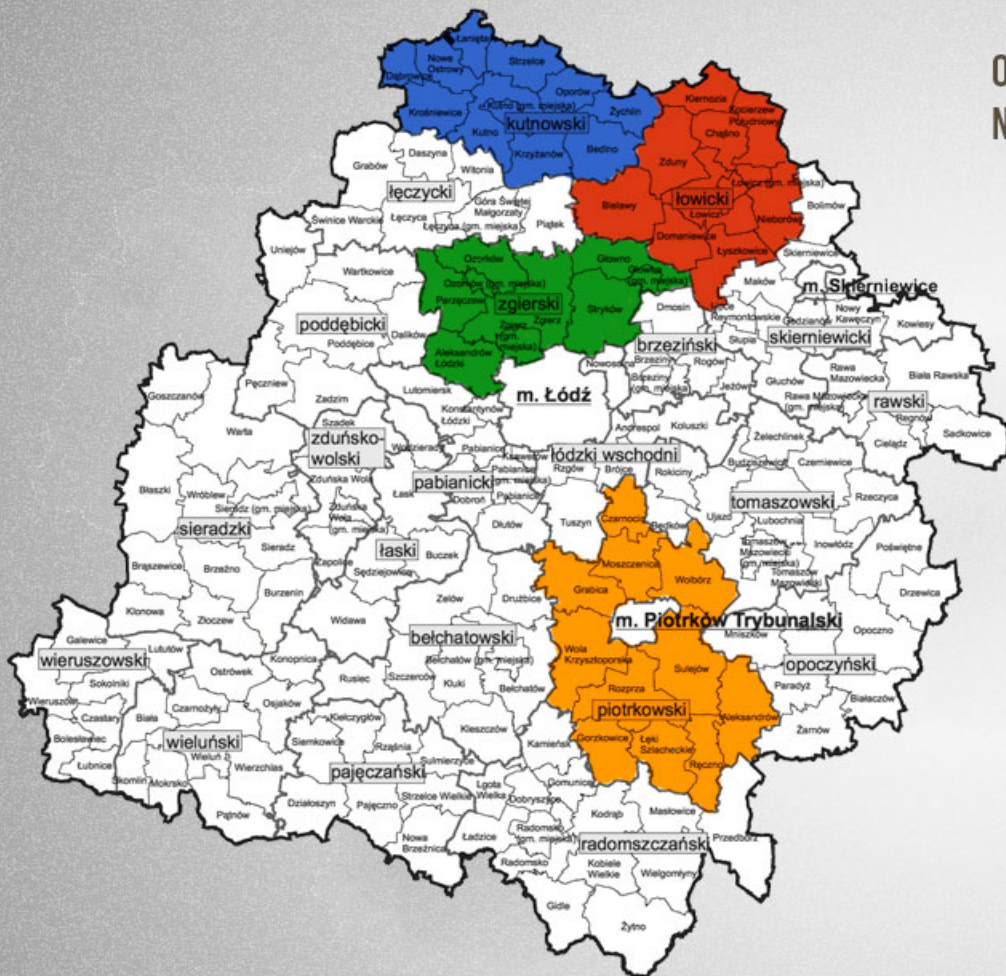

- POWIAT ALEKSANDROWSKI | 13 POZWOLEŃ
- POWIAT BYDGOSKI | 16 POZWOLEŃ
- POWIAT RADZIEJOWSKI | 15 POZWOLEŃ
- POWIAT TORUŃSKI | 16
- POWIAT INOWROCŁAWSKI | 10
- POZOSTAŁE 14 POWIATÓW | 39 POZWOLEŃ

ROZWÓJ NIEZRÓWNOWAŻONY

ŁÓDZKIE | 91 POZWOLEŃ

OBYWIAZUJĄCE W 2017 ROKU POZWOLENIA ZINTEGROWANE
NA CHÓW I HODOWLĘ W POSZCZEGÓLNYCH POWIATACH

- POWIAT KUTNOWSKI | 17 POZWOLEŃ
- POWIAT ŁOWICKI | 12 POZWOLEŃ
- POWIAT PIOTROWSKI | 10 POZWOLEŃ
- POWIAT ZGIERSKI | 10 POZWOLEŃ
- POZOSTAŁE 17 POWIATÓW | 42 POZWOLENIA

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT
SKARGI I APELE DOTYCZĄCE UCIAŹLIWOŚCI ZAPACHOWYCH 2007-2017
ZWIĄZANYCH Z ROLNICTWEM I HODOWLĄ ZWIERZĄT

24 APELE SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

219 SKARG I WNIOSKÓW SKIEROWANYCH DO MINISTERSTW I GDOŚ

2233 SKARGI SKIEROWANE DO GIOŚ I WIOŚ

100 SKARG SKIEROWANYCH DO GUNB

1131 SKARG SKIEROWANYCH DO WINB I PINB

ŁĄCZNIE 3683 SKARGI ZWIĄZANE Z ROLNICTWEM I HODOWLĄ

JEDNOCZEŚNIE DO WYŻEJ WYMIENIONYCH ORGANÓW SKIEROWANO

3144 ZWIĄZANE Z UCIAŹLIWOŚCIAMI ZAPACHOWYMI GENEROWANYMI PRZEZ PRZEMYSŁ

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT

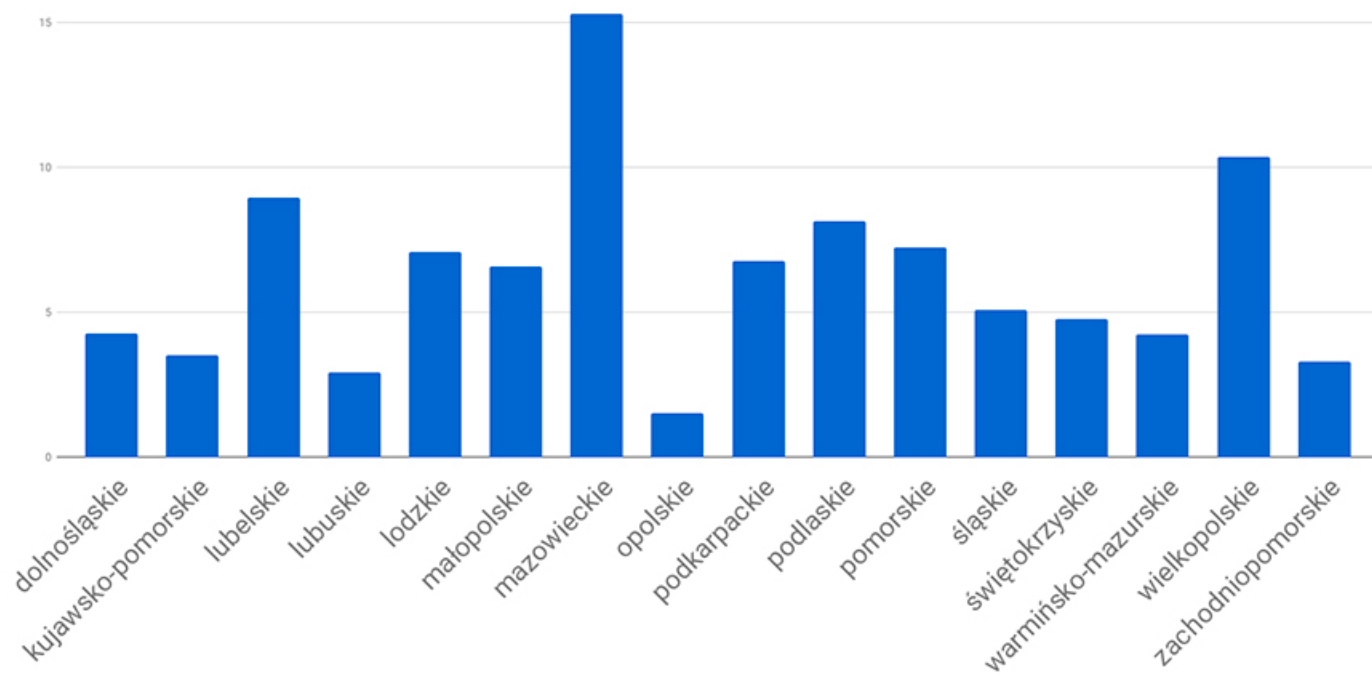
SKARGI I APELE DOTYCZĄCE UCIAŹLIWOŚCI ZAPACHOWYCH 2007-2017

ZWIĄZANYCH Z ROLNICTWEM I HODOWLĄ ZWIERZĄT

**ŁĄCZNIE ZŁOŻONO
3683 SKARGI**

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT SKARGI I APELE DOTYCZĄCE UCIAŹLIWOŚCI ZAPACHOWYCH 2007-2017 ZWIĄZANYCH Z ROLNICTWEM I HODOWLĄ ZWIERZĄT

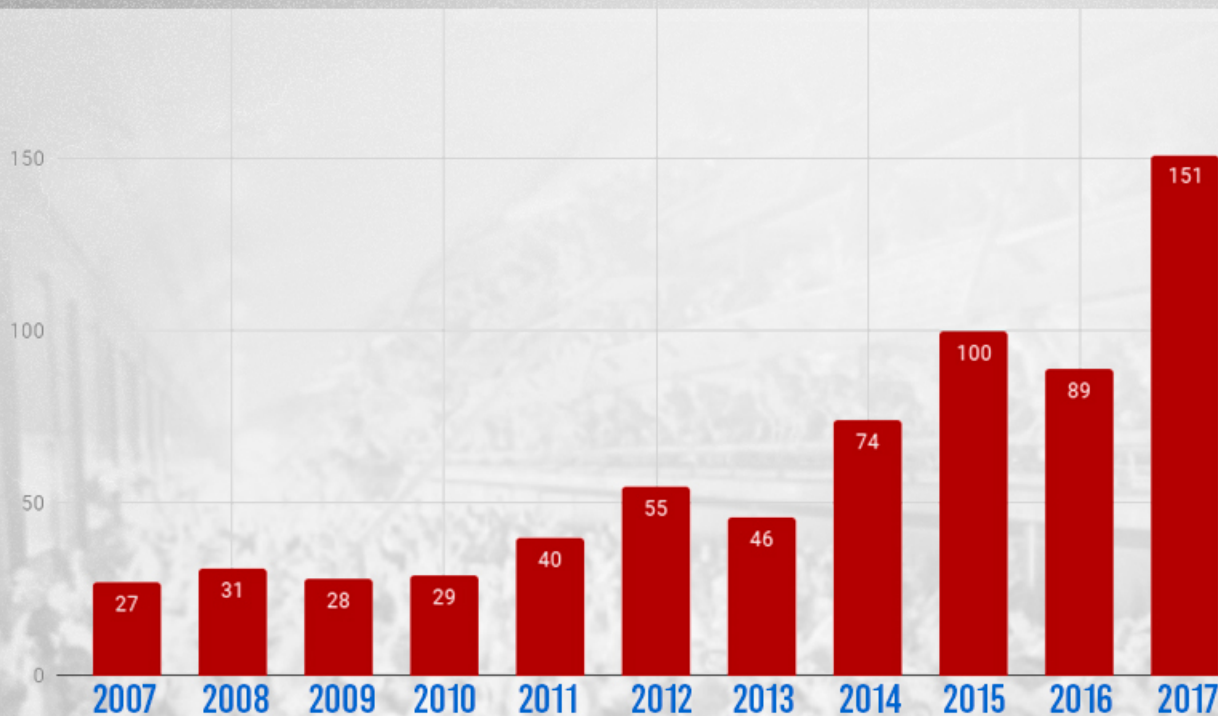

**NAJWIĘCEJ
SKARG
ZŁOŻONO
NA MAZOWSZU
I W WIELKOPOLSCE**

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT SKO | COFNIĘCIE DECYZJI ORGANU PROWADZĄCEGO DO I INSTANCJI

200

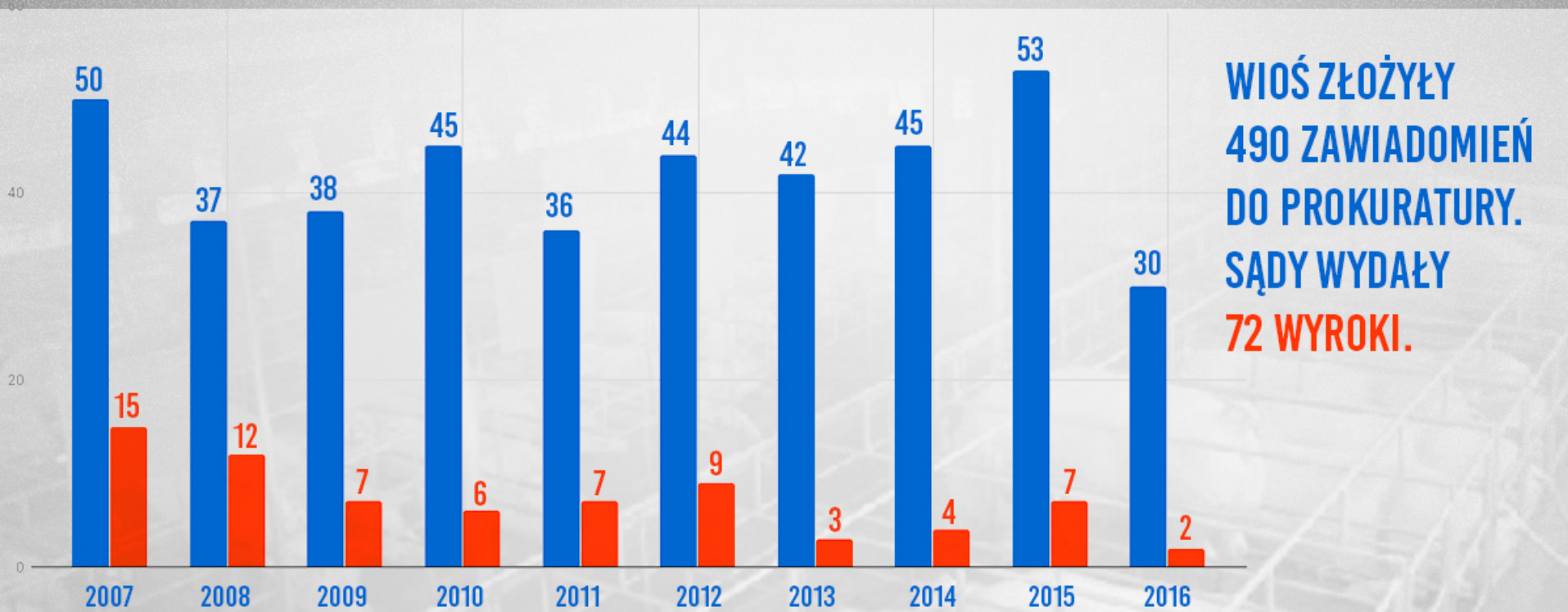
**ŁĄCZNIE COFNIĘTO
343 DECYZJE**

189 RAZY
ORGAN PROWADZĄCY ODMAWIAŁ
ZGODY NA INWESTYCJĘ Z POWODU
PROTESTÓW SPOŁECZNYCH
[PRZEPISY PRAWA NIE DAJĄ TAKIEJ
MOŻLIWOŚCI]

▲ WZROST O 459%

DYNAMICZNY ROZWÓJ CHOWU I HODOWLI ZWIERZĄT

ZAWIADOMIENIA WIOŚ DO PROKURATURY W LATACH 2007-2016

ŚREDNIO JEDYNIĘ 15% SPRAW WNIESIONYCH DO PROKURATURY PRZEZ OOŚ ZAKOŃCZYŁO SIĘ PRAWOMOCNYMI WYROKAMI SĄDÓW

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Ustawa antyodorowa

Wprowadzenie ustawy o przeciwdziałaniu uciążliwości zapachowej umożliwiłoby ocenę i kontrolę jakości zapachowej powietrza oraz doprowadziłoby do poprawy warunków życia na terenach narażonych na oddziaływanie odorów pochodzących z obiektów przemysłowego chowu zwierząt. [RDOŚ Białystok]

Wprowadzenie ustawy o przeciwdziałaniu uciążliwościom odorowym, dałoby pewną możliwość ograniczenia oddziaływania inwestycji na zlokalizowane w pobliżu siedziby ludzkie. [WIOŚ Warszawa]

Nowe normy jakości powietrza

Wprowadzić standardy jakości środowiska w odniesieniu zawartości amoniaku w powietrzu. Wprowadzić obowiązek okresowego monitoringu emisji gazów złośliwych (amoniaku, siarkowodoru) poprzez faktyczne wykonywanie pomiarów emitowanych substancji z obiektów chowu zwierząt. [WIOŚ Łódź]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Definitywne rozwiązanie problemu lokalizacji budynków inwentarskich tkwi w opracowaniu przez gminy miejscowych **planów zagospodarowania przestrzennego** oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dokumenty te wskazywałyby: konkretne tereny przeznaczone pod zabudowę inwentarską z uwzględnieniem: lokalnych uwarunkowań, odległości od terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową. [RDOŚ Białystok]

Niezbędne jest zobowiązanie gmin do wprowadzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i zapisów o zakazie lokalizacji instalacji do chowu i hodowli zwierząt na terenach sąsiadujących w bliskiej odległości z terenami zabudowy mieszkaniowej. [WIOŚ Lublin]

Lokalizowanie takich obiektów winno następować **wyłącznie** w trybie uchwalania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla jednostek planistycznych dedykowanych przemysłowemu chowowi i hodowli zwierząt. [RDOŚ Poznań]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego c.d.

Ograniczenie wielkości i ilości ferm na danym obszarze chociażby poprzez wprowadzenie obowiązku wprowadzania przez gminy planów zagospodarowania przestrzennego - określenie terenów przeznaczonych do działalności polegającej na przemysłowym chowie i hodowli zwierząt.

Uciążliwość odorowa powinna być przeanalizowana w momencie określenia kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Etap oceny oddziaływania na środowisko jest zbyt późnym etapem w procesie realizacji inwestycji, aby zapobiec uciążliwości odorowej.

Głównym bowiem sposobem jej zapobiegania jest zachowanie odpowiedniej odległości zabudowy mieszkalnej i innych terenów wrażliwych. Następnym czynnikiem jest utrzymanie odpowiedniego reżimu hodowli i porządku na fermie, ale jest to już etap eksploatacji inwestycji. [RDOŚ Poznań]

KONTROLA NIK 2017

SYSTEM GOSPODAROWANIA PRZESTRZENIĄ GMINY JAKO DOBREM PUBLICZNYM

- Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objętych jest **niespełna 30% powierzchni kraju.**
- W przypadku braku MPZP, podstawą gospodarowania przestrzenią stają się decyzje administracyjne, które nie muszą być zgodne z ustaleniami Studium, co skutkuje powstawaniem chaosu przestrzennego. W konsekwencji na obszarach nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, istnieje możliwość realizacji inwestycji niezgodnie z założeniami lokalnej polityki i struktury przestrzennej gminy.

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Odległości minimalne

Wprowadzenie regulacji prawnych określających minimalne odległości inwestycji polegających na chowie i hodowli zwierząt pomogłoby szybko i efektywnie rozwiązać problemy związane z konfliktami społecznymi na tle uciążliwości zapachowej. Jednak wyznaczenie odległości trzeba skorelować z wielkością obsady i sposobem utrzymywania zwierząt oraz położeniem w stosunku do przeważających kierunków wiatrów. Niezbędne jest zdefiniowanie pojęcia “przemysłowego chowu i hodowli zwierząt” oraz wyłączenie ich z definicji gospodarstwa rolnego, co uniemożliwi dowolne lokalizowanie inwestycji na gruntach rolnych. Przy ustaleniu minimalnych odległości inwestycji od siedzib ludzkich wskazane jest precyzyjne określenie: czy chodzi o odległość od zwartej zabudowy mieszkaniowej, czy również od pojedynczych zabudowań mieszkalnych lub innych wrażliwych obszarów.

[RDOŚ Poznań]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Odległości minimalne c.d.

Ustalenie minimalnych odległości inwestycji od miejsc zamieszkania może mieć istotny wpływ na ograniczenie uciążliwości odorowej wielkoprzemysłowego chowu zwierząt. Powinno się to jednak wiązać z uchwaleniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich późniejszym konsekwentnym przestrzeganiem. Coraz częstsze są bowiem przypadki, że w wyniku zasiedlania terenów wiejskich (migracja z miast) dochodzi do skarg na istniejącą wcześniej działalność rolniczą. [WIOŚ Białystok]

Ustalenie minimalnych odległości ferm wielkoprzemysłowych w powiązaniu z ich obsadą (tak jak ma to miejsce w Holandii), z zastrzeżeniem zwiększenia obsady w przyszłości, aby uniknąć sytuacji, w której inwestor oficjalnie buduje obiekt na 1000 tuczników, a faktyczna obsada jest dwukrotnie większa i wprowadzenie odpowiedzialności karnej za samowolne zwiększenie obsady.

[WIOŚ Łódź]

Ustalenie minimalnych odległości przemysłowych obiektów inwentarskich od zabudowy mieszkaniowej i innych wrażliwych obszarów oraz wprowadzenie norm odorowych, przy czym należy podkreślić, że **oba te rozwiązania mogłyby funkcjonować równocześnie.**

[RDOŚ Łódź]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Przykładowe odległości dużych inwestycji od zabudowań mieszkalnych

Nowe chlewnie o obsadzie 1700 szt. – **150 m** od szkoły podstawowej (pow. sierpecki)

Duża ferma drobiu pow. 210 DJP – **60 m** od zabudowań mieszkalnych (pow. żuromiński)

Kompleks ferm drobiu pow. 210 DJP – ok. 1000 m od Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane w Dąbku (pow. mławski)

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Maksymalna obsada/minimalna odległość

Wprowadzenie ograniczenia dotyczącego maksymalnej obsady zwierząt w danym gospodarstwie oraz ustalenie minimalnej odległości instalacji chowu i hodowli zwierząt od zabudowań mieszkalnych. [WIOŚ Lublin]

Limity zagęszczenia – kontrola oddziaływania skumulowanego

Limity ilościowe zwierząt, jakie mogłyby być hodowane na danej powierzchni (np. Ilość zwierząt wyrażona w DJP na km²) [WIOŚ Warszawa]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Zmiany w regulacjach o oddziaływaniu skumulowanym

Potrzebna jest ocena skumulowanego oddziaływania kilku podmiotów prowadzących działalność w zakresie przemysłowego chowu lub hodowli zwierząt nie powiązanych technologicznie, zlokalizowanych w bliskiej odległości od siebie, mających odrębne tytuły prawne do terenów, na których prowadzą działalność jest możliwa. W procesie oceny oddziaływania można wykazać, że planowane przedsięwzięcie spowoduje przekroczenie standardów jakości środowiska czy wartości odniesienia w skumulowaniu z innymi instalacjami, ale nie rodzi to konsekwencji w postaci choćby możliwości wydania odmownej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zgodnie z bowiem obecnie obowiązującymi przepisami podmiot winien dotrzymywać standardów jakości środowiska lub wartości odniesienia na granicy terenu, do którego ma tytuł prawny. Nie ma również mechanizmów pozwalających na ocenę skumulowanego oddziaływania na środowisko wynikającego z zastosowania nawozów na gruntach rolnych. [RDOŚ Poznań]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Rozszerzenie obowiązku posiadania pozwoleń zintegrowanych

Obejście przepisów regulujących obowiązek ubiegania się o pozwolenie zintegrowane stosowanym przez inwestorów jest sztuczne dzielenie ferm „na odrębne” instalacje należące do różnych podmiotów (najczęściej członków rodziny) lub tworzenie kilku spółek “córek”. W przypadku ferm trzody chlewnej powodem takiego postępowania wydaje się być konieczność spełnienia obowiązku posiadania odpowiedniej powierzchni gruntów do zagospodarowania gnojówki i gnojowicy. Rozwiązaniem może być wprowadzenie w przepisach prawa obowiązku uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla ferm zdefiniowanych jako przemysłowy chów i hodowla zwierząt wszystkich gatunków zwierząt hodowlanych. [RDOŚ Poznań]

Przeciwdziałanie sztuczniemu dzieleniu instalacji

Zmiana art. 183 b pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska w taki sposób aby przeciwdziałać dzieleniu przez hodowców od obowiązku posiadania pozwoleń zintegrowanych w wyniku podziału instalacji do chowu lub hodowli zwierząt na mniejsze. [WIOŚ Warszawa]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Gospodarka obornikiem i gnojowicą

Wielkoprzemysłowe ферmy zwierząt mogą oddziaływać na jakość wód w związku z warunkami przechowywania oraz stosowania nawozów naturalnych wytwarzanych przez zwierzęta. W przypadku niewłaściwego stosowania i przechowywania nawozów naturalnych istnieje możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych substancjami lub patogenami, jednak głównie azotanami.

[Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Warszawie]

Gospodarka obornikiem i gnojowicą to w przypadku inwestycji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego, konieczne jest posiadanie planów nawożenia, których wykonanie jest kontrolowane przez WIOŚ. Jednakże w przypadku inwestycji związanych z chowem i hodowlą, nie wymagających pozwolenia zintegrowanego, nie wymagane są również plany nawożenia. W przypadku tych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, brak jest możliwości weryfikacji gospodarki nawozami. [RDOŚ Łódź]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Gospodarka obornikiem i gnojowicą c.d.

Istnieje potrzeba weryfikacji i kontroli powierzchni gruntów przeznaczonych do nawożenia nawozami naturalnymi. Obecnie do posiadania planów nawożenia zobowiązani są inwestorzy prowadzący chów lub hodowlę drobiu powyżej 40.000 stanowisk dla drobiu lub dla świń powyżej 2.000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior oraz podmioty, które przyjmują od nich nawozy naturalne do zagospodarowania. W ostatnich latach można zauważyć specjalizację rolnictwa polegającą na prowadzeniu gospodarstw zajmujących się albo chowem i hodowlą zwierząt albo uprawą roślin. Zdecydowana większość inwestorów zajmujących się chowem lub hodowlą zwierząt deklaruje, że produkowane odchody będzie przekazywać do innych podmiotów. Kontrola gospodarki nawozami naturalnymi jest utrudniona, ponadto może dochodzić do świadomego dzielenia przedsięwzięć w celu unikania przez inwestorów wykonania planu nawożenia.

Ponadto brak jest możliwości kontroli dopuszczalnej dawki azotu w kg/ha/rok u odbiorców nawozów naturalnych, którzy nie są zobowiązani do wykonania planu nawożenia

(możliwość nawożenia danego areалу gruntów nawozami różnego pochodzenia w dowolnej ilości).

Zasadne byłoby rozważenie zmian w przepisach w taki sposób aby określić obowiązek planów nawożenia dla wszystkich gospodarstw prowadzących przemysłowy chów i hodowlę zwierząt, a nie tylko dla tych zobowiązanych do posiadania pozwolenia zintegrowanego.

W celu stwierdzenia czy dana ferma może prawidłowo zagospodarować odchody winno być wprowadzenie formalnego obowiązku załączania do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach opinii stacji chemiczno-rolniczej. [RDOŚ Poznań]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Gospodarka obornikiem i gnojowicą c.d.

1. Wyznaczone minimalne odległości zbiorników na płynne odchody zwierzęce oraz płyty do składowania obornika są zbyt małe, skutkuje to skargami na uciążliwość odorową gospodarstw - zwiększenie odległości minimalnych
2. Obowiązek posiadania płyty obornikowej dotyczy jedynie większych gospodarstw-wymienionych w art. 18 ust. ustawy o nawozach i nawożeniu, większość gospodarstw może magazynować obornik bezpośrednio na gruncie, przy czym przepisy nie określają minimalnej odległości takiego miejsca od innych działek i obiektów - skargi mieszkańców na odór
3. Zmiana art. 18 ust.2 ustawy o nawozach i nawożeniu - za opracowanie planu nawożenia powinien odpowiadać podmiot wytwarzający nawozy naturalne i zbywający je, a nie nabywca tych nawozów
4. Zmiana art. 18 ust. 1 pkt 2- dopuszczenie możliwości zbywania nawozów (nawet w całości), ale wyłącznie pod warunkiem opracowania przez zbywającego planu nawożenia obejmującego grunty, na których nawozy mają być stosowane
5. Zwiększenie odległości, w jakich nawozy mogą być stosowane- w stosunku do jezior, rzek i innych cieków; odległości ustalone w obecnie obowiązujące w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania są zbyt małe aby chronić wody przed eutrofizacją oraz zanieczyszczeniem

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Gospodarka obornikiem i gnojowicą c.d.

Rozszerzenie wymagań dotyczących obowiązku posiadania płyty obornikowej i planu nawożenia na wszystkie podmioty zajmujące się chowem i hodowlą zwierząt
[RDOŚ Poznań]

Kontrola realizacji planów nawożenia odbywa się na podstawie weryfikacji oświadczeń od osób lub podmiotów kontrolowanych, nie muszą być one rzetelne jednak brak możliwości zweryfikowania tych danych. [WIOŚ Zielona Góra]

Ustanowienie stałych współczynników określających ilość odchodów wytwarzanych przez poszczególne gatunki zwierząt gospodarskich, z uwzględnieniem systemu hodowlanego - obecne wskaźniki są niewystarczające i łatwe do podważenia w przypadku wstąpienia na drogę sądową. [WIOŚ Warszawa]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Ochrona wody

Zobligowanie właściwych organów do wyznaczenia stref ochrony pośrednich ujęć wodnych i wprowadzenia odpowiednich zapisów dotyczących nawożenia w tych strefach i na terenach, na których występują szczególnie niekorzystne warunki hydrogeologiczne [RDOŚ Poznań]

Nowy standard jakości środowiska glebowego

Wprowadzenie standardu jakości środowiska glebowego w odniesieniu do ilości azotu i fosforu w glebie wyrażonych w jednostce masy na jednostkę gleby, w celu uniknięcia jej przenawożenia. W ten sposób można ustalić czy gleba przeznaczona pod nawożenie materiałem z instalacji chowu zwierząt.

[WIOŚ Łódź]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Zmiana zapisów o kontrolach

Kontrole stosowania nawozów na polach odbywają się w oparciu o dokumenty i uzgodnienia zawarte w planie nawożenia, praktyczna kontrola jest niemożliwa z uwagi na różne i dowolne stosowanie nawozów. Czynności kontrolne ograniczają się do weryfikacji przedłożonego przez kontrolowanego rejestru wywozu, w którym podany jest numer pola, jego powierzchnia oraz ilość zastosowanej dawki nawozu.

Kontrolowany podaje też ilość wytworzonego nawozu w oparciu o chowaną ilość sztuk zwierząt. [WIOŚ Olsztyn]

Zmiana konieczności zawiadamiania przedsiębiorcy o zamiarze wszczęcia kontroli (często reżim technologiczny przedsiębiorstw jest zmieniany na czas wykonywania pomiarów z udziałem kontrolowanego) [WIOŚ Warszawa]

Zmiana art. 79 a ust. 2 ustawy o swobodzie działalności w taki sposób, aby umożliwić podjęcie czynności kontrolnych po okazaniu legitymacji służbowej, np. w dni wolne od pracy [WIOŚ Warszawa]

Wprowadzić niezapowiedziane kontrole na wniosek społeczeństwa o podjęcie interwencji [WIOŚ Łódź]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Zaostrzenie przepisów karnych

Zmienić przepisy karne związane ze stosowaniem nawozów naturalnych, które by w praktyce usankcjonowały zaostrzenie możliwości kar poprzez zmianę zapisów art. 41 pkt 2 ustawy o nawozach i nawożeniu- wykreślenie zdania „powodując zagrożenie zdrowia ludzi lub zwierząt lub środowiska”. Zapis w praktyce trudny do udowodnienia, naraża organy państwowe na niepotrzebne koszty, wielokrotnie zagrożenie to nie jest możliwe do udowodnienia. [WIOŚ Łódź]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Potrzeba koordynacji organów i weryfikacji danych od inwestorów

Omijanie przepisów prawa przez hodowców zwierząt, w szczególności futerkowych. Inwestor uzyskuje od właściwych organów decyzję o warunkach zabudowy oraz pozwolenie na budowę dla inwestycji polegającej na budowie budynku inwentarskiego o obsadzie 39,9 DJP bądź 59,9 DJP. Inwestycja taka nie wymaga decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Inwestor obsadza fermę znacznie wyższą obsadą aniżeli deklarowana we wnioskach. W ten sposób powstają фермы bez oceny ich wpływu na środowisko. Organy odpowiedzialne za gospodarowanie przestrzenne i budowlane nie weryfikują powierzchni hodowlanej i przyjmują bezkrytycznie deklarację inwestora o wielkości obsady. Inspekcja weterynaryjna mająca nadzór nad funkcjonującymi fermami również nie sprawdza, czy obsada фермы jest zgodna z wydanymi pozwoleniami. Brak koordynacji organów i weryfikacji dokumentów prowadzi do omijania prawa.

[RDOŚ Poznań]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Doprecyzowanie przepisów o padłych sztukach zwierząt

Doprecyzowania wymagają przepisy prawne dotyczące przechowywania na fermach padłych sztuk zwierząt do czasu przekazania ich właściwym podmiotom poprzez nałożenie na duże fermy obowiązku wyposażenia w chłodnie pozwalające na przechowywanie padłych sztuk zwierząt, a w przypadku mniejszych ferm określenie minimalnej liczby pojemników, która pozwoli na właściwe przechowywanie padłych sztuk do czasu ich odbioru. Wynika to z tego, że inwestorzy często deklarują wyposażenie ferm w 1 kontener do przechowywania sztuk padłych. Zdaniem organu taka liczba kontenerów nie jest wystarczająca w przypadku ferm liczących kilkaset DJP, zwłaszcza przy możliwych masowych pomorach zwierząt. [RDOŚ Białystok]

PRAWO POLSKIE

WSKAZANE PRZEZ WIOŚ I RDOŚ OBSZARY NIEZBĘDNYCH ZMIAN

Zwiększenie roli inspekcji sanitarnych

Procedura wydawania uzgodnień środowiskowych w celu zmniejszenia uciążliwości zapachowych w pobliżu zabudowań mieszkalnych powinna rozszerzyć kompetencje organu inspekcji sanitarnej, jako organu odpowiedzialnego za zdrowie i życie ludzi, w zakresie kontrolowania odorów w pobliżu zabudowy mieszkaniowej (kontrola i monitoring). [RDOŚ Białystok]

ROZWIĄZANIA EUROPEJSKIE

Obowiązują **wskaźniki emisji zapachowej** wyznaczone przy użyciu modelu dyspersji odorantów, pozwalającego obliczyć wpływ emisji zapachowej na otaczające budynki mieszkalne. W modelu użyto składowych uwzględniających: warunki produkcji zwierzęcej, warunki meteorologiczne oraz topograficzne specyficzne dla Holandii.

Na tej podstawie ustalono wartości graniczne dla emisji zapachowej dla gospodarstw produkujących w sektorze drobiu czy trzody chlewnej. Jeżeli pojedyncze gospodarstwo chce zwiększyć produkcję zwierzęcą, jest to możliwe pod warunkiem, że nie będzie przekraczało wyznaczonej wartości granicznej. Jednak gdy w wyniku powiększenia produkcji zwierzęcej dojdzie do podniesienia wartości granicznej, inwestor zobowiązany jest do poprawy technologii produkcji oraz do dodatkowych działań redukujących emisję odorantów.

ROZWIĄZANIA EUROPEJSKIE

Obowiązują odległości minimalne inwestycji od siedzib ludzkich

w oparciu o DJP - w odniesieniu do hodowli 15 jednostek przeliczeniowych (LU) określono odległość 50 m. W wypadku ferm średniej wielkości (120-150 LU), minimalna odległość od strefy miejskiej i strefy domków letniskowych wynosi 300 m. Fermy lisów muszą leżeć co najmniej 200 m od budynków mieszkalnych, a fermy innych zwierząt futerkowych, np. norek, co najmniej 100 m. Jeśli ferma leży w sąsiedztwie strefy miejskiej albo strefy domków letniskowych, odpowiednie odległości minimalne wynoszą: 300 m i 200 m. Dla ferm większych – ponad 10000 samic – są zwiększone do 400 m i 300 m.

ROZWIĄZANIA EUROPEJSKIE

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC

Do określenia natężenia odorantów korzysta się w Republice Federalnej Niemiec z **Wytycznej dotyczącej immisji odorantów GIRL**. Wytyczna nie jest aktem prawnym, lecz urzędowym zbiorem standardów technicznych oraz danych pochodzących od rzeczoznawców.

Władze poszczególnych landów udzielające homologacji oraz sądy korzystają z niej przy ocenie stopnia uciążliwości zapachowej jak z rodzaju ogólnej uprzedzającej opinii ekspertów. Wytyczna ta określa: odpowiednie procedury badania zapachów, sposobu rozprzestrzeniania się zapachów, uwzględnia immisję zapachów pochodzących z produkcji poszczególnych gatunków zwierząt, oraz ocenia skuteczność zabiegów służących redukcji zapachów.

Ustalenie **minimalnych odległości inwestycji od siedzib ludzkich** odbywa się za pomocą modelowania dyspersji odorantów.

ROZWIĄZANIA EUROPEJSKIE

REPUBLIKA CZESKA

W 2002 roku wprowadzono **rozporządzenie odorowe**.

Określono standard emisyjny – 600000 ou/h. Jednocześnie określono dopuszczalne wartości stężeń zapachowych w strumieniu emitowanych gazów. Dla źródeł położonych w odległości mniejszej niż 2 km od obszarów miejskich obowiązuje standard cod, maks = 50 ou/m³ , a dla położonych dalej – 100 ou/m³ . Stężenia są określane metodą olfaktometrii dynamicznej.

W pomiarach uczestniczy zespół złożony z co najmniej 6 osób

ROZWIĄZANIA EUROPEJSKIE

Przepisy o metodach ustalenia zapachów spowodowanych przez działalność zanieczyszczającą, jak również kolejność w jakiej trzeba ograniczyć rozprzestrzenianie się tego zapachu - zawierają definicję odoru mierzoną jednostką odorową , odory mierzone są za pomocą metody olfaktometrii dynamicznej oraz za pomocą programów komputerowych używanych do pomiarów badających możliwą koncentrację i rozprzestrzenianie odorów.

Organem kontrolującym naruszenia reguły jest Krajowa Służba Środowiskowa sporządzająca raporty z ilości emitowanego odoru oraz przyjmująca skargi na uciążliwości odorowe. Odory dzielone są w zależności od rodzajów działalności na kategorie A, B i C. Osoby składające skargę na uciążliwości odorowe zobowiązane są do dokładnego opisywania warunków wystąpienia uciążliwości.

ROZWIĄZANIA EUROPEJSKIE

WIELKA BRYTANIA

Ustawa o ochronie środowiska zobowiązuje władze lokalne do rozpatrzenia wszystkich skarg związanych z uciążliwymi zapachami, pyłami oraz parą, które pojawiają się na terenach przemysłowych i handlowych i mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia lub wywoływać uciążliwe skutki. Przez „tereny” rozumie się również tereny prywatne, w tym farmy i pola.

Środowiskowi Praktycy Zdrowia - występujący we władzach lokalnych, zajmują się ocenianiem każdego zgłoszenia i skargi i badają je pod kątem zagrożenia dla zdrowia lub poziomu uciążliwości. Występują do emitenta zapachu z wezwaniem do zmniejszenia jego poziomu. Ponadto osoby składające skargę mogą pozwać emitenta uciążliwego zapachu, w konsekwencji czego może on zostać zmuszony do redukcji niedogodności.

Sposoby określania odoru- stężenia odorantów w otoczeniu źródła są obliczane **metodą symulacji dyspersji odorantów**. Podstawą obliczeń są wyniki pomiarów stężenia emisyjnego, wykonywane metodą olfaktometrii dynamicznej

ROZWIĄZANIA ŚWIATOWE

AUSTRALIA

Obowiązują wskazówki dla hodowców kur oraz trzody chlewnej - co do trzody chlewnej w każdym stanie australijskim istnieje inne prawodawstwo, jednak **główne założenia co do badania intensywności odoru** jest:

- podział odoru na poziomy od 1–3,
- pierwszy poziom: ocena odoru poprzez badanie empiryczne,
- poziom drugi: badanie empiryczne i zastosowanie modelu komputerowego,
- poziom trzeci: zastosowanie badań empirycznych, modelu komputerowego oraz danych emisji odorów.

Odległość inwestycji od siedzib ludzkich obliczana jest na podstawie skomplikowanego wzoru zawierającego współczynniki modelowania, ilość DJP i wskaźnik ukształtowania terenu.

Przyjmowane są również skargi od sąsiadów zamieszkujących obok inwestycji, skargi są badane pod kątem ich zasadności, jeśli skargi są zasadne wprowadza się zmiany w sposobie likwidowania odoru w inwestycjach.

POSTĘPOWANIA SKARGOWE I SĄDOWE

NIEMCY

- Powództwa o zaprzestanie szkodliwych emisji są rozpatrywane w oparciu o wytyczne GIRL.
- W toku postępowania sądowego powoływani są również biegli specjaliści z zakresu ochrony środowiska.
- Osoby narażone na wpływ szkodliwych immisji/odorów mają prawo do złożenia powództwa o zaprzestanie ich generowania.

TURCJA

- Procedura skargowa, rozbudowana i sformalizowana.
- Jeśli skarga jest zasadna to emitent odorów zobowiązany jest do obniżenia odorów pod groźbą wysokiej kary administracyjnej oraz zobowiązany jest do zastosowania metod obniżających uciążliwości zapachowe.

POSTĘPOWANIA SKARGOWE I SĄDOWE

FRANCJA

Postępowanie skargowe:

Osobom narażonym na uciążliwości zapachowe pochodzące z hodowli drobiu lub trzody chlewnej przysługują środki prawne w postępowaniu przed sądami administracyjnymi takie jak:

- 1. anulowania pozwolenia na prowadzenie działalności, modyfikacji wymogów dotyczących pozwolenia** (np. zalecenie środków mających na celu ograniczenie uciążliwości zapachowych, np. ograniczenie liczby zwierząt, zmiana sposobu obróbki nawozu, zadaszenie gospodarstwa).
- 2. odszkodowania za błędy popełnione przez organ administracyjny przy wydaniu decyzji o pozwoleniu na prowadzenie działalności generującej nadmierne uciążliwości odorowe.**
- 3. żądanie zastosowania przepisów kodeksu ochrony środowiska i zobowiązaniu inwestora do usunięcia uciążliwości zapachowych.**

POSTĘPOWANIA SKARGOWE I SĄDOWE

FRANCJA

Postępowanie sądowe:

- Pozew składa osoba narażona na ponadnormatywne uciążliwości odorowe.
- Swobodne uznanie sędziego i swobodna ocena dowodów to naczelne zasady procesu.
- Powód może liczyć na odszkodowanie oraz na zobowiązanie emitenta odoru do obniżenia uciążliwości odorowych.

POSTĘPOWANIA SĄDOWE - CASE STUDY

CZECHY

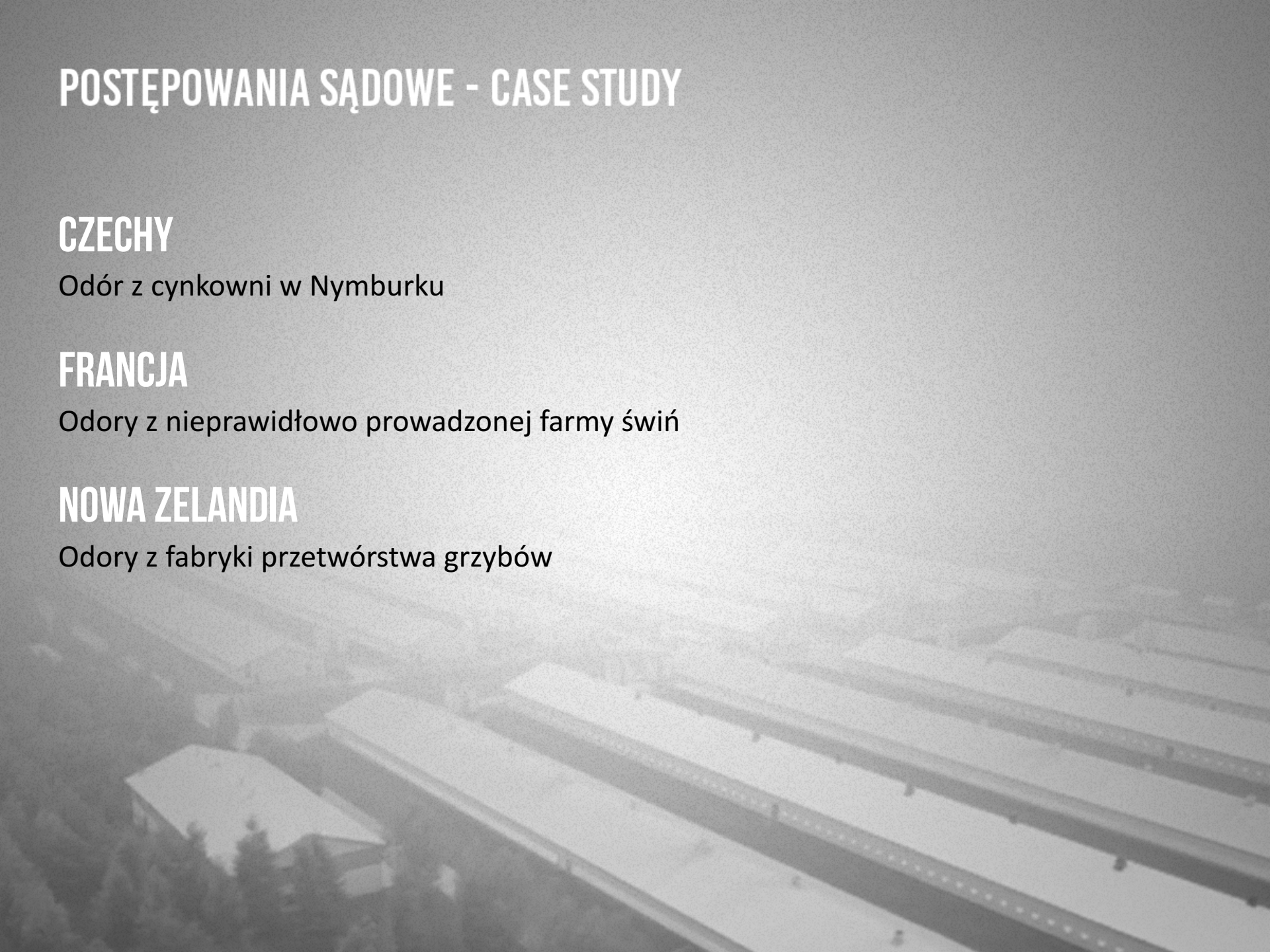
Odór z cynkowni w Nymburku

FRANCJA

Odory z nieprawidłowo prowadzonej farmy świń

NOWA ZELANDIA

Odory z fabryki przetwórstwa grzybów

ŹRÓDŁA

Prezentowane dane zostały pozyskane poprzez korespondencję z następującymi instytucjami:

1. 16 Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska
2. 16 Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska
3. 16 Wojewódzkich Inspektoratów Nadzoru Budowlanego
4. 16 Wojewodów
5. Starostowie
6. 16 Marszałków Sejmików Wojewódzkich
7. Minister Środowiska
8. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
9. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
10. Główny Inspektor Ochrony Środowiska
11. Główny Lekarz Weterynarii
12. Prezes Najwyższej Izby Kontroli
13. Rzecznik Praw Obywatelskich
14. Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
15. Ambasady krajów członkowskich UE oraz Japonii i Australii

STOP **PODOROM.PL**

- > ANALIZA ZJAWISKA
- > ZAGADNIENIA PRAWNE - POZNAJ PRAWA STRONY SPOŁECZNEJ
- > PRZEWODNIK PO PROCEDURZE OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ INTENSYWNEJ HODOWLI ZWIERZĄT